

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de două ori pre septembra: Duminecă și Joi. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foiește pre afară la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumeratii pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 12 ANULU XXI.

Sabiu, in 11/23 Februarie 1873.

tr celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și tieri strene pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platește pentru întâia óra cu 7 cr. sirulu, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 10 Februarie.

Dupa „P. L.“, proiectul pentru organizarea fondului regescu a trecut prin desbaterea consiliului ministrilor. Conform acestui proiectu privilegiile de pâna acum se stergu, scaunele și districtele capeta cerculu de activitate asemenea cu alu municipielor, pre cîndu universitatea fundului regescu se va ocupa numai cu administrarea averei comune a municipielor fundului regescu. Scaunelor și districtelor li sta in voia, că cu ocasiunea organizației sa se intrunescă.

Din Vienă primim sciri, prin cari se asigura totu mai positivu, ca reform'a legei electorale (alegeri directe dura nu din dietele provinciale la senatul imperiale) va trece prin senatul imperiale și va fi acceptata. Sî pentru că sa fia uniformitate in monarchia intréga se scrie, ca și croatii voru avé pre viitoru sa aléga deadreptul in diet'a Ungariei deputatii sei și nu că pâna acum din diet'a loru propria. Póte ca după ce se voru realiză proiectele aceste atunci și dietele provinciale voru deveni superflue și cine scie unde are sa se oprésca centralisatiunea.

In Spania s'a prochiamat republică in data după departarea regelui Amadeu I. Putem dică cu totu dreptul ca istoria cu anevoia mai pote arată unu caracteru asiá de intregu și firmu că alu regelui Amadeu, carele, după cum s'a exprimat cîtra corporile representative prin mesagiul seu, a voită sa guverneze intre marginile constituției; spaniolii inse punu certele loru personali și de partida mai pre susu de constituție, iera regele nu a suferit a fi terită in tin'a unei séu altei partide, pentru ca elu a voită sa fia și sa remana regele națiunei intregi, dura nu numai a unei părți.

Republică se dice ca e déjà recunoscută de Anglia, Francia, Olanda, Elveția și America de nordu. Încătu pentru cesta din urma se pare ca din parte-i pâna acum a urmatu numai o salutare, nu inse și recunoșcere formale.

Dupa starea actuală a lucrurilor din Europa, republică nu va fi jignita din afara de nimenea; altfelu se vede ca stau lucrurile in laintru. Desierându-se tronul regale, vre-o 5—6 pretendenti se arunca cu pungile loru de auru asupr'a tierei, in carea suntu mai atâtea partide căi pretendenti și mai pentru sia-care partida căte doi—trei generali in armata.

Figuera și Castellar, doi parlamentaristi de prim'a ordine, acum ambii ministri, dau asecurările cele mai bune despre venitorul republicei, și in laintrul Spaniei și in afara, și e de crediu că acesti barbati vorbescu cu cea mai pura sinceritate. Dara spaniolii, carii au salutat pre Amadeu că pre salvatorele regatului și cari astăzi se află incaierati in partea nordica a tierei cu partid'a din sinulu loru, cu partid'a carlista — si voru lasă naravulu? și nu ne vomu trezí mâne poimâne ca o parte a armatei ia refugiu la obicinuitele pronunciamente, prin cari astăzi detronéza pre o regina séu pre unu rege și prochiamă republică, și mâne i da și republicei drumul și se pronuncia pentru unu

clientu alu seu? — Spaniolii, desilusunati pote preste scurtu tempu, voru căută pre Amadeu și nu-lu voru mai astă!

Diet'a Ungariei.

Siedint'a din 5 Fauru o deschide presedintele Bittó la 10 óre. Dintre ministri erau de fatia: Szlavay, Trefort, Pauler, Szende, Wenckheim, Pejacevics și Zichy.

I. Madarasz face propunerea că sa se avizeze ministrul de finanțe a presintă unu proiect de lege despre insarcinarea dréptă a capitalielor cu contribuție. D. Irányi face propunerea că sa se insarcineze ministrul de finanțe cu asternerea proiectelor de lege despre introducerea contribuționilor de luxu. — Amendoue propunerile se voru tipări.

Ministrul Kerkapoly astea trei proiecte de lege; acelea se referescu la cumpărarea parcelei Varasd in Transilvanie, la regularea contribuției funduoare, și in fine la acoperirea speselor de administratiune a jurisdicțiilor pre anulu 1873.

Dupa aceste respondă ministrul de finanța la interpellationile deputatilor Horn și Helly, facute in dilele trecute in afacerea imprumutului contractat de une-dile. Elu dice intre altele că operațiunea de creditu se pote privi de inchierata pentru tiéra intro atât'a, încătu imprumutul votatul l'a loatu asupr'a și unu consorțiu, care luva efectuată de ici incolo pră risicul seu.

Trecendu-se la ordinea dilei se votă recent'ia pentru presidiul ministerialo. La fondul de dispoziție se incinseră o discussiune mai lungă și viua, la care luara parte, afara de reprezentanții nationalitătilor, și K. Tiszai, se intielege că contră incuviințări. Cas'a votă ince cei 200,000 fl.

Dupa aceste se votă recent'ia pentru curtea supremă de contabilitate, pentru ministerul curției r. și pentru ministerul Croaciei; cu ce siedint'a se încheia.

Siedint'a din 6 Februarie a casei deputatilor o deschide presedintele Bittó la 10 óre. Dintre ministri erau de fatia: Szlavay, Zichy, Trefort, Wenckheim, Szende. — Conte Th. Csaky indreptă către regimul două interpellationi; cea dintâi sună:

Are regimul de bugetu a astea unu proiect de lege despre o impartire corespundetore a teritoriilor municipale intr'unu tempu, cîndu sa fia posibilu a se face dispoziții:

că spesele comitatelor sa nu onereze statoul in bugetul anului viitoru? — A doua interpellation sună:

Dupa ce institutiunea comitilor suprême orasienesci s'a arată de necorespondetore in pracea: are ministrul de bugetu a presintă unu proiect de lege, in care sa se enuncie că institutiunea comitilor supr. orasienesci se suspendă, și că agențele acestora se executa din partea comitatelor supr. comitatensi pâna cîndu administrationea inca nu e regulata?

K. Szell astea raportul comitetului financial relativa la modulu revisionei societelor cortiei supr. de contabilitate. Elu astea mai departe raportul comitetului financial despre petitionile transpuze lui spre darea opiniei.

Dupa aceste se trece la ordinea dilei, și se continua desbaterea generale despre bugetul ministerului de interne.

G. Molnar face intre altele ministrului de interne imputarea ca pâna acum inca n'a presintat unu proiect de lege despre regularea lucrărilor publice. — Mai vorbescu Ed. Zsedenyi, Al. Nehrebecky și I. Gullner, și apoi

se trece la desbaterea speciale a bugetului; cu ce siedint'a acăstăa se încheia.

In siedint'a din 7 Februarie a casei deputatilor se continua desbaterea speciale despre bugetul ministerului de interne. O discussiune mai lungă se incinse la postulu: „Ajutorirea operei și conservatoriului musical“ (49,000 fl.). In fine se votă 44,000 fl. pentru teatru.

Siedint'a din 8 Februarie se deschide la 10 óre. Pre fotoliile ministeriale erau: Zichy, Pauler și Szlavay. Dupa autenticarea protocolului anunță presedintele sosirea unei petitioni jurisdictionali. Se asternu mai multe petitioni private prin deputati. Th. Vecsey interpelă pro ministru-presedintele in privința titlului M. Sele regeloi.

Trecendu-se la ordinea dilei se iau la desbatere mai intâi petitionile continute in a 12 seria și apoi vine pre neprevăzute la discussiune cestiu-nea iesuitilor. Ans'a o dete o petitione a comitatului Csanadu, in care se petitionează pentru scădere iesuitilor din Ungaria. — Comisiunea petitionară facuse propunerea că petitionea acăstăa și alte de felul acesta să se tramite ministrului de culte pentru studiere.

D. Majthényi prezinta in afacere acăstăa proiectul de resolutione: in fată mai multora consideratiuni, pre cari aici din lipsă de spatiu nu le potem publica, petitionea comitatului Csanadu că și alte petitioni de felul acesta se tramite ministrului de interne și culte cu insarcinarea: ca sa esileze in grada ordulu iesuitilor din tiéra, cu bunurile loru sa se procedă in intielesulu legilorlor, și despre resultatul acestor pasi sa se raportează casei cătu mai in grada.

A. Szenthimrey springesce propunerea lui Majthényi; de asemenea K. Bobory și A. Lazar. — Conte Th. Csaky declară că cestiu-nea momentuoasa adusa la discussiune nu se poate decide meritrice in formă data de Majthényi; elu propune deci ca proiectul de rezoluție alui Majthényi să se tipăresca și apoi sa se pună la tempul seu la ordinea dilei spre desbatere. Urmăza votarea, și propunerea comisiunii petitionară se respinge cu 133 voturi contra 102; propunerea lui Th. Csaky se primește. — Cele-lalte petitioni se transpună fără desbatere ministerelor. — Urmăza iera-si unu intermezo, după cum adese se ivescu in diet'a Ungariei și apoi se continua desbaterea speciale despre bugetul ministerului de interne.

Sabiu, 3/15 Ianuarie 1873.

Domnule redactor! Luându parte la discussiunea inaugurata de domnulu + in nr. 5 a stimatului

dioriu și aratandu ca parerea despre daunositatea liniei Pitesti—Sabiu pentru românii din giurul Sabiului e gresită, amu desaprobatu dela incepăt calumniele și suspicioanele, cultivate de d. + cu predilecție, de óre-ce cu aceste nu se aducu probe pentru vre-o parere. Domnul + și in replică lui vine, in locu sa remana la obiectu, cu suspicioane noue, silindu-se a me face „sassu betrânu uscatu“. E numai de mirare că nu scia sa spuna căi napoleoni amu primit eu dela sasi, unul pre di séu unul pre sfra? Ca mai mare dreptu s'aru putea trage romanitatea domnului + la indoieala, defendando pareri, cari aru face celui mai roginu sasu, din ori-care „Zanft“ onore. Presupunendu insa ca d. + e român constatedia numai, ca din intemplare parerile lui nu consuna cu ale subsrisului, ce inse nu-i da inca dreptul a se tineea patentat de a avea singuru pareri romaneschi. Ori si domnul + se tiene de clas'a acelor'a, cari au nationalismul si patriotismul in arenda?

Neurmando dura mai departe pre terenul suspicinărilor și de a se constată înainte de totă concesiunea domnului + „ca deschiderea unui drumu de feru e unu progres“. Acestomu acest'a e unu adeveru, care nici domnul + nu pote sa nu-lu concéda. Spre a afirma astăzi contrariul, adeca, ca o cale ferata e pentru unu poporu, care sta pre o trăpta mai inalta a civilisatiunei de-si nu pre cea mai inalta, daunosa, se si recere tocmai atât cu ragiu, că d. e. la asertinea ca pamentul nu se intorce. Si pentru ce totusi sa fia pentru români din tienutul Sabiiului calea ferata daunosa? Căci, dice domnul +, s'aru nimici individualitatea si nationalitatea românilor, precum se nimicesc si sterpesce nationalitatea Indianilor in Americ'a si a Indilor, Chirghisilor etc. in Asia prin linile ferate trase de americanii, englesi si russi (?). Asia dura români si specialminte cei din tienutul Sabiiului stau pre o trăpta cu indianii din Americ'a său cu chirghisii din Asia. Acăst'a o dice nu unu sas, ci domnul +, patentatul cu parerile cele romanesci par excellence. Sasii celu putiu au facut pre români porcar, slugi etc. dura a-i pune într-o categoria cu indianii autochtoni acăst'a e meritul necontestat alu domnului +. Ora o populatiune, care traieste din agricultura si comerciu, o populatione, care formează comune mari, care într-o comereciu unu șresi-care capitalu nu neinsennat satia cu alte părți ale tierei, se pote asemenea cu indianii din Americ'a, cari se nutrescu din venit, suntu dura pre trăpta cea mai primitiva cunoscuta in istoria omenimel. Nici contrariul celu mai mare alu românilor nu va potea responde cu : dă. O populatione activa, care se occupa cu comereciu, care a ajuns dura in vieti'a economică la unu gradu mai inaltu si formeză prin urmare unu factoru, in vieti'a economică a tierei, nu se pote numeră intre selbatici, ci omeni' aceast'a suntu civi a unui statu civilisato, cari au dreptu sa cera ca acest'a sa le usioréza inaintarea loru prin inlesnirea comunicatiunei. Nu suntu in starea acelor indiani, cari trebuie sa cedeze terenul civilisatiunei, lipsindu-le conditionile cele mai primitive de a resistă inteligintei mai inalte, ci suntu insusi membrii activi in lumea civilisata, a căroru progresu se pote inainta numai prin midilöcele civilisatiunei moderne.

Cu retragerea nostra de pre cîmpulu luptei si a concurintiei cu „sistemulu prohibitunei“ adoptatu dela vecinii sasi, nu ne vomu sustineea nationali-

tatea si individualitatea că poporu si prin participare la lupta si prin concurintia. Sa ne mesurămu poterile si sa nu aruncămu arm'a fără a fi inceputu lupt'a.

Suntu destale industrii, cari cu una capitalu modestu si cu lucratori de acei, cari s'aru astă pre lesne intre români, s'aru potea fabrică că sa satisfaca consumtionea din intru dura chiaru s'aru potea produce pentru esportatiune. Suntu destui articuli de comerciu, la cari se recere capitale mai mici si cu cari se va potea ocupă totu-deun'a capitalulu celu micu. Condițiile suntu date că sa-si formeze si români capitaluri mari si mille de jidani si nemti, de cari duce d. + frica asia de mare, voru preferă a-si caută altu locu, unde nu au so suferă concurintia. Dara, — posito — ca milionarii nu si-aru gasi tocmai altu locu decătu Sabiiulu său in genere Transilvania — unu evenimentu nu pre probabili — capitalulu celu micu n'aru suferi nemicu ci din contra aru căstigă. Capitalulu n'are natur'a pescilor, cari se manâncă intre sine, adeca cei mari pre cei mici, ci sub scutulu capitalului mare pote cu atâtua mai usioru cresce celu micu.

Naluc'a pauperismului pre noi n'are sa ne sparia inca căci desvoltarea economică unei tieri, precum in genere natur'a, nu cunoscă saltu si relele supracivilisatiunei potu veni numai de-o data cu folosele ei. In trăcatu fia disu — căci cu objectul nostru n'are nemicu de a face — ca d. + e reu informatu, déca crede ca in Londonu său Hamburg esista numai capitalisti mari si proletari.

Poporul român se va desvolta in privintia economiei lui dupa acele-si reguli ale sciintiei, care nu este o sciintia germano-jidovésca ci o sciintia universale. Sciintia la totu poporele nu face altă decătu cercetăza si propagă legile, cari potu aduce societătile la unu rezultat favoritoriu si combat erorile si prejudiciile, cari impedece poporele in desvoltarea si inavutirea loru. România d. e., care are sa suferă de plag'a jidovilor, n'a urmatu parerilor patriarhalice ale domnului + si reprezentantia si governul ei, mai luminati si mai adaptati de invetiaturile sciintiei, pre care o numesce domnul + germano-jidovésca, a grabit u sa inzestreze tierra cu drumuri de feru nu de dragulu jidovilor ci că sa dea românilor midilöcele in mâna de a se scapă de ei. Nu s'a auditu inca ca români s'au facutu proletari si din contra avutia si bunastarea tieranului si orasianului român cresc din d. in d.

vre-unu adaosu, asia, ca atributile, „române“, „ortodoxa“ aru si trebuitu sa cada cu totulu.

Dara atunci nu s'aru si sciutu despre care metropolia este vorba, mai alesu ca astăzi se astăzi de două metropolii in Transilvania.

Inse dsea afirma ca aceasta numire nu aru si istorica.

Ce felu? Ora negavă dsea, ca metropoli'a acăst'a a românilor, ca ea a fostu româna? Nu credu. Acăst'a o faceau numai neromâni, serbi si altii inainte de restaurarea ei, in disputele ce le aveau cu români prin diuvariele Vienei si pre airi, cum se amintesce in „v. metropolia.“

Dara, déca ea a fostu româna, apoi cum sa nu sia acestu atributu istoricu?

De asemenea negăva dlui, ca români pâna la unu au fostu toti ortodosi? Nu credu. Atunci l-a-si indreptă la istoria bis. a lui Maior, si la alti istorici, că sa-lu convingă.

Dara, déca români au fostu ortodosi, déca metropoli'a din cestiu a fostu a românilor ortodosi, apoi cum n'aru si fostu ea inca ortodoxa, cum n'aru si acestu atributu inca istoricu?

In „vechi'a metrop.“ la p. 31 nr. 2, 3 si 4. se demonstra aceste atributu de-a rendu, si totu astu-feliu documentate se astăzi ele si in istoria bis. a lui P. Maior in mai multe locuri precum va fi sciindu d. M. destulu de bine.

Ori d. M. aru si doritu că mai bine sa o si numitu „grecésca“ ori „pavoslavnica“ — cum se numea ea in acele tempuri? ori si „neunita“ cum incepuse a se numi biserică nostra dela unire incocă — in locu de „ortodoxa“? Acăst'a este numai o schimbare de cuvinte cari, cari totu aceea-si insemnă o negatiune, pre cându biserică nostra este positiva.

Dara, liniscește-se dsea in privintia acăst'a cu aceea, ca si P. Maior inca intrebuintidă cuventul ortodoxu in mai multe locuri, si anumitu la p. 48

Jidovii si-a gasit u calea in tiéra si fără dromu de feru, dura din alte cause, si desvoltându-se vieti'a economică a românilor, drumurile de feru voru si midilöcul celu mai bunu de a scapă de concurint'a jidanolor. Ca n'au venit jidovii si la noi n'avem sa multiamu impregiurărei, ca n'au esistatu drumu de feru.

Unu poporu, care voiesce sa traiescă in dina de astăzi că națione trebuie asiā dura sa emuleze in totă direcțiunile cu cele-lalte popore nu sa se retraga dela aren'a luptei, căci ori-ce stare pre locu e unu regresu si fia-care d. de acceptare e perduta. Poporul român nu se astă in starea bolnavului, căruia nu-i mai trebuie medico ci l'asuu asemenea cu unu jone matru, pre care insa d. + nu voiesce sa-lu lase sa plece in lume, căci nu are minte destula si-lu voru insielă omenii. Junele trebuie dura inca ferit u de omeni căci — lumea e rea!

Patriotismul celu bine intielesu, dupa parerea mea inca, aru si a se luptă cu strainii in acti-vitate, in invetatura si in aplicare la lucru iera nu a ne bate capulu cum sa ne conservam seraci'a.

Cohalmu, 2 Februarie 1873.

Unu raportu a de verat u despre Cohalmu si anume despre cre-stinii gr. resariteni din Cohalmu.

Domnule redactoru! Fia-mi iertatu, de-si că unu'a, carele nici odata n'amu mai esită pote in publicitate, — dieu fia-mi iertatu, in ceea ce privesc opidulu Cohalmu, si anume, in ceea ce privesc pre crestinii gr. res. din Cohalmu, a arată publicului cetitoru nu dora nis-cariva certe con-fessiunali său politice, precum obicinuescu acăst'a unele foi, ci fapte vrednice de imitatiune.

Despre crestinii gr. res. din opidulu Cohalmu, suntu incredintatiu, ca s'au auditu in mai multe părți, — adeca, despre suferintele cele mari a acestoru crestini.

Inainte de acăst'a cu 50 de ani, opidulu Cohalmu, in ceea ce privesc pre poporul român, acest'a pre atunci a marturisita religioanea gr. res. iera acum suntu vre-o 49 de ani, de cându a intratu si in Cohalmu că si pre aiera unat'a, — prin luerările cele rele infernale, fia-mi iertatu a me esprimă asia, căci nici unu pecatu asia de mare si strigatoriu la ceriu n'a fostu, decătu acel'a, alu va-rarei unatiei in poporul român, si dupa dicala

ist. bis. dice: „Cându cauti eu felulu credintei crestinesci a românilor, carea in capulu acest'a eugeta a face, aceea voiu sa cercu, ora români tienutus'au mai de multu, său tienn-se astăzi de biserică catolicilor, au dora de biserică ortodoxa si loru, adeca a neunitilor?“ — si demonstra, ca ei totu-deun'a de acăstă din urma s'au tienutu.

Inse d. M. afirma mai departe, ca in actele publice din secl. 17, in articlui dietali, hrisovale domnitorilor nostri s. a. „ortodoxa vallás“ pre totu loculu insemnă: religioanea calvină, — si ca pentru legatur'a in carea s'au astăzu religioanea nostra cu cea calvină, aru si fostu causa, de tramisii transilvani la Constantinopolea Ladislaus Csaky si Christophorus Pasko,* vorbindu despre biserică româna se folosescu de cuvintele „religiunea ortodoxa.“

Nu se pote negă, ca in actele publice, sub tem-pulu principilor calvini ai Transilvaniei, religioanea calvină se numea si „ortodoxa vallás“; dura d. M. inca nu va poté negă, credu, ca in totă lumea cre-scina, sub numirea de „ortodoxa“ este cunoscuta numai biserică resaritena, numita si cea vechia, si nepotrivita si cea grecăsca. Iera, ca alegatii transila Constantinopolea Csaky si Pasco sa o si numita ortodoxa pentru legatur'a ei cu cea calvină cum dice d. M., nu potu concede, din cauza, căci adaugu acei-a-si alegati numai decătu dupa cuventul „ortodoxa“: „de comună româna.“ In România totu-deun'a s'au numit u religioanea nostra „ortodoxa“, si totu asia se numesce ea si astăzi, si alegatii acei-a au scrisu cătra Const. Branconianu, plenipotentiatulu principelui României, cari ambi erau ortodosi.

De altmintrea sa observămu aici si aceea, ca déca nu occure numirea de „ortodoxa“ inaintea

*) Vedi p. 28 „v. metrop.“

poporului de rendu : „Ca celu ce a facutu unatia intaiu, de an deschisit pre poporul rom. aducendu ora intre frate si frate, acel'a nu va avea unde mori.

Amu ceteiu si eu in opulu intitulatu „Vechia metropolia“, dara in adeveru, ca nu e o cirea seu o iota sa nu coprinda acea carte si cu privintia la unatia totu adeverulu, pre carele nu va fi in stare nimenea a-lu combate nici odata si nici intr'unu chipu, caci adeverulu in vechi va remanea, — din care causa, nu potu din parte mi a recomandata din destulu tutororu ortodosiloru oari sciu ceti, acelu opo, ca sa vedia trecentulu si presentulu chiaru, prin care a trecutu biserica nostra gr. res.

Ca sa nu me abato dela lucru, — amu vorbitu despre Cohalmu, ca inainte de acesta cu 50 de ani o parte din romani din Cohalmu s-au facutu uniti, — iera o parte din acesti'a au remas credinciosi vechiei si strabunelor lor religiuni pana astazi.

Biserica din Cohalmu, la inceputu gr. res. zidita de neguitorii Brasoveni, — deodata cu acea trecere, a trecutu in puterea si proprietatea unitiloru, cum va fi fostu de rendu si dupa care drepturi nu scim, si eata ca pana astazi se afla in puterea acelor, — si asi crestinii gr. res. de vre-o 50 de ani incocce au fostu lipsiti de biserica loru, si au umblat rataciti fara de biserica intocata restemu, umblandu in drept'a si in stanga fara de a mai audi St'a Liturghie. Au insetatu dupa S. Liturghia si cuventulu lui Domnul de 50 de ani, — si numai astazi cu mare bucuria potu vedea crestinii gr. res. o biserica — de-si provisoria numai dura frumosa totu-si — inaintea ochilor loru; astazi dupa atatea suferintie de vre-o 50 de ani, crestinii gr. res. au iera-si biserica loru gr. res. — biserica cea vechia strabuna.

Asta e ca o minune, aici e lucrarea lui Dumneideu ! —

Da, crestinii gr. resariteni din Cohalmu astazi asculta in biserica sinta liturghie.

Si cum s'a intemplatu acesta ? Din partea locurilor mai inalte, s'a renduitu candidatione in Cohalmu, unde prin alegere a devenit parochu dlu adm. ppescu Nicolau D. Mircea.

Acesta si-a ocupat loculu seu de parochu in toamna asta trecuta, prin Augustu venindu in Cohalmu ca parochu alu crestinilor gr. resariteni, si indata in urma venirei sale aici, — in urma unei consvatuiri, ce an avutu mai intaiu cu dlu adm. ppescu betrana Ioanu Iosifu parochulu Draosului si cu invetiatorulu din Cohalmu Ioanu Berceanu, si in fine cu comitetul parochialu, — inainte de acesta

unirei, nu e mirare, caci biserica era un'a ; iera acum e altintre.

In fine, nu potu lasa neamintitu si aici, ca d. M. afirma, ca Petru Parteniu episcopulu Muncaciului, hirotesis de metrop. Simeonu Stefanu amintiu si in „v. metrop.“ la p. 14, aru si fostu uniu.

Com aru si potutu si unita episcopulu acesta alu Muncaciului, despre care ni se spune in diplom'a regelui Vladislavu**) ca era subordinato inca pre atunci metropolitului din Ardelu, si cum aru si potutu insusi acestu metropolit, ca ortodoxu, hirotonit pre unu episcopu de confessiune straina, nu se poate pricpe ; de altintre nici d. M. nu ne demuestra acesta, ci numai afirma fara a documenta.

Dora deduce dsea acesta din subserierea metropolitului numita : „Stephanus Simonoviesius... catholicae etque apostolicae Religionis Graeci Ritus Episcopus“, care cuvinte lipsescu din „v. metropolia“ Dora atunci si insusi acestu metropolit aru si trebuitu sa fie fostu unitu, ceea ce dsea dora nu va afirma ; caci noi asi scim, si asi ne spune si P. Maior, si cei-lalți, ca uniunea numai la an. 1700 se facu, iera documentele lui Simeonu Stefanu despre santiarea de episcopu a lui Parteniu e din an. 1651.

Deca e adeveratu, ca metrop. S. Stefanu in diplom'a sea numita : „catholicae etque apostolicae Religionis Episcopus“, apoi elu pre bine s'a numita si asi, caci acesta este atributulu celu adeveratu alu bisericei resaritene, ea totu astu-feliu se numesce si adi in partile Orientului, in Grecia etc., adeca catolica (universal) si apostolica. De altintre mie mi vine a crede, ca acesta titulatura din incepatoru nu este autentica, de ore-ce aici la loculu acesta acel'a-si metropolit se tituldia numai de „episcopu“, iera la inceputu si la finea diplomei de „metropolit“. De buna sema vre-unu

cu vre-o doare luni, s'a si camperatu unu locu pentru biserica, o curte cu gradina cu totu, carea se poate numi cea dintai in totu Cohalmulu, dupa puseniea cea maritia si desfatare a locului, alu carei comprinsu e preste 1000 stangini □, care camperare intre impregiurariile de facia a costat cele mai mari si neinchisite lupte. . .

Nu voiu trece cu vedere ca inainte de camperare parint. administratoru si parochu Nicolau D. Mircea, cu comitetul parochialu, au fostu midilocit din cass'a alodiala 1000 floreni v. a. pentru scopul emperarei unui locu de biserica pentru gr. oriental, caci locurile ce s'au fostu otarit din partea comitetului opidanu spre acestu sfersitu fiindu-asfa de oras, — nu s'au fostu primiti din partea comitetului parochialu. — Mi-a acest'a de floreni s'a primiti cum dicu dreptu ajutoriu din cass'a alodiala, dara curtea impreunata cu o gradina forte mare plina de pomi, — e camperata cu 2240 fl. v. a. — nefindu prea scumpa nici asi dupa loculu unde se afla. —

Pre acestu locu, in restempulu acesta de vre-o 2 luni incocce, s'a si facutu o biserica provisoria din lemn si scanduri, destulu de spatiu, — carea astazi in urma Archieresciei bine-cuventari s'a si sanztuitu.

Bucuria cea mare, ce o ceteai pre fetiele crestinilor gr. res. cari n'au mai fostu auditi. S. Liturghia de 50 de ani in biserica loro strabuna gr. res. o poteai celi prea lesne pre sati'a fia-caru'a, in serbatorea oea stralucita de astazi, caci poporul s'a fostu edonat de tempuriu din lote partile in numeroul celu mai mare, cu atat'a mai vertosu multimea au fostu forte mare, cu catu ca serbatorea a fostu Vinerea, venindu omeni si la tergu din giurul Cohalmului. —

(Va urmă.)

Feldior'a, 1 Februarie 1873.

Neierandu-ma simtiulu de romano, vinu cu tota stim'a si plinu de bucuria a face onoratului nostru publicu o viva si nestersa bucuria, despre cele ce s'au intemplatu in opidulu Feldior'a in dilele treceute si anume :

Eu ca locuitoru in satulu vecinu, amu luatu parte in mai multi ani la adunarile romaniilor gr. or. din Feldior'a, insa diu'a de 17 si 28 Ianuarie a. c. m'au pusu in urmire, si trebuie sa atragu atentivitatea tuturor domnilor lectori ai jurnalului nostru asupra acestora doare dile. La 17 Ianuarie a. c. s'a tienutu sinodu parochialu, in fruntea catru'a presiedea onor. parinte Ioanu Morariu. Acesta

papistu ultra-zelosu a verit „catholicae etque apostolicae Religionis Episcopus“ si titulatur'a lui S. Stefanu dela inceputu. Cate documente nu se mai falsificara astu-feliu, prin omeni vicleni si interesati, mai cu sema prin jesuiti.

In nr. XXXIX. an. 1870 — 1. d. Moldovanu incepe cu : „Deca autorulu „v. Metropolii“ seri in fruntea opului seu : „Vechi'a metropolia catolica si apostolica romana“, atunci aru si fostu scutita de imputatiunea, cumca nu are baza istorica.“

Lucru minunat ! Com eade d. M. diost'o inconsecintia intr'altra. Mai in susu a disu, ea numirea de „ortodoxa“ nu e istorica, caci metropolia cea vechia nu s'a numit u nici odata asi ; iera aici afirma ca „catolica si apostolica“ aru si avendum baza istorica, de si astu-feliu chiaru ca nu se numi ea nici odata. Candu si de catra cine se numi ea „catolica si apostolica“ ? unde are dui vre-o baza istorica pentru numirea acesta ? sa ni-o spuna.

Eu aretai mai susu, cum credu, destulu de invereratu, ca numirea de „ortodoxa“ este istorica, caci v. metropolia ortodoxa a fostu. Ori tocmai acesta nu-i place dui Moldovanu ? Aru dorit sa o faca unita ? Asta chiaru ca aru semenat, ca ou cu ou, cu acesa, candu s'aro dice ca : d. Moldovanu se nascu la an. 1830 ; prin urmare elu a trebuitu sa vietișca si la an. 1730. Unu anachronismu infricosiatu !

Deci asupra cui eade imputatiunea : asupra mea, ori asupra dusele ?

Totu asi de curiose si neconsecint suntu argumentarile dusele si in priyint'a celor urmatore :

Dsea continua : totu cam aceasta imputatiune o trage asupra-si si candu i dice : „a Transilvaniei“, in locu de : „a Balgradului seu Albei-Ioliei.“ Caci documentele vechie probada pana la evidenta, cumca metropolia romana se numea a Belgradului si nu a Transilvaniei. *

dupa o cuventare potrivita provocata pre dlu invetiatoriu Iosifu Morariu, ca secretariu alu comitetului parochialu spre a cefti tota avere sf. biserici si a scolei, precum si venitulu si spesele anuale ale acelorasi, apoi urmă cetirea a 4 fonduri si anume :

I. Fondulu parochialu constatatoriu din 200 gallete cucuruzu.

II. Fondulu scolaru din 55 galete.

III. Fondulu cantorescu din 20 galete.

IV. Fondulu in bani 50 fl. v. a. cari iau daruitu unu binefactoru anume Franz Schmidt, cu acea conditioane ca din interesulu acestor bani sa se cumpere cisme copiilor de scola seraci si sergiori. Mirarea mea crescute mai tare, candu audiu, ca biserica, scola si fondulu parochialu mai au o avere de 73 jugere de aratura si fenarie, care partea cea mai mare s'au adunatu dela 1858 incocce. Domnul presedinte par. Ioanu Morariu dupa multe alte desbateri si otariri utile comunei, provocata pre membrii sinodului a cauta vreuna isvor siguru, cu care sa scutesca pre parintii scolarilor de a mai platit didactru de 40 xr. ce avea a se solvi in totu anulu.

Dupa o desbatere nu lunga, se scală dlu cantorul Georgiu Russu si promite in fati'a sinodului, ca pana va trai d-sea va platit la invetiatoriu 20 fl. v. a. pre fiecare anu, iera dupa mormanta sea au testatu pre langa alte donationi 2 1/2 jugere agricole langa oras, ca din venitulu acestor a se plateasca domnii invetiatori romani dela scolele noastre confessionale, pre langa salariulu din cass'a alodiala din loco. Atunci poporul entuziasmatu de atatela binefaceri unanimu radicata unui triplu „sa traiasca Escolentia Sea parintele Metropolit Andrei Bar. de Siaugun'a dela care au esit luminata cea adeverata a poporului romanu“, „sa traiasca parintele protopopu Ioanu Petricu carele inca nu au cruti nici o ostenela a lucrat pentru binele si inaintarea scolelor noastre, „sa traiasca toti binefacerii acestor fonduri“.

La estrea din sinoda amu fostu incunoscintiatiu prin unu amicu alu meu ca la 28 ale l. c. se va tienet esamenu publicu. La diu'a numita me aslaiu iera in Feldior'a luandu parte la servitul divinu. O mare mirare me cuprinse candu pre la 9 ore vedu ca intra intregulu corp alu oficierilor dela bateria din locu. Domnii invetiatori Iosifu Morariu si Stefanu Tausu se produsera cu copiii de scola intr-un modu escelentu cantandu si a liturgie in 2 tonuri. St'a liturgie se fini cu intonarea Inimului popularu si alu Escolentiei Sele. Susu numitii domni oficieri fiindu petrunsi de procedura servitului divinu a gr. orientalilor se decisera sa ia

Ma miru, ca d. M. remanendu-si conseciente, nu nega si acesa, ca v. metropolia aru si fostu romana, caci asi inca nu se numi ea nici odata, prin urmare nici acesta numire nu aru avea baza istorica dupa logica dusele.

Si apoi, ieru si mai minunat ! dse, spre a-si documenta asertulu seu, se provoca totu la documentele insirate de mine in „v. metropolia“, afara numai de unul publicat de d. Hajdeiu acom mai de curendu. Iera in privint'a acestor a nu sciu in adeveru ce sa credu, decat ca : d. M. ori ca n'a cettu de locu „v. metropolia“, ci o cunoaste numai din audite ; din spusele altor a : ori ca dse apoi a visatu, candu a scrisu acestea.

Pentru ce ?

Pentru ca in tote acele documente insirate in „v. metropolia“ dela p. 5—29 se face amintire, si inca in cele mai multe, despre ambele numiri, adeca atatua a „Belgradului“ catu si a „Ardebului“ ; iera in altele eschisivu numai despre metropolia „Ardebului“, si in prea pucine numai despre a „Belgradului“. Asci d. e. in condic'a de hirotonii a metropoliei din Bucuresci*), unde se insira si metropolitii Ardebului hirotoniti in Bucuresci, dintre toti metropolitii acestia numai unul se subscrise alu „Belgradului“ iera cei-laliti toti cu numerolelor proprii, si inca unii de cate doue ori ai „Ardebului.“

Mai inolo in tote actele emanate dela insisii metropolitii Ardebului — pre cari d. M. pune celu mai mare ponda si dice, ca „aceste tote dela celu dintaiu pana la celu din urma, o numesca dupa re-sedintie, si nu dupa tiéra“ — occur in titulaturile loru ambu numirile in contra afirmatiei dusele.

(Va urmă.)

**) „v. metrop.“ p. 23 seq.

) Citata in „v. metrop.“ la p. 6—13.

parte și la esamene, fiindu pești de on. par. Ioanu Morariu. Pre la $1\frac{1}{2}$ ore se ivi Reverd. domn protopopu Ioanu Petricu. Domnii oficieri cu dnii invetitori și cu toti cei de fată bineventara pre Reverd. domn protopopu și apoi purcesera în clasă a II, unde, după chiemarea sf. Duchu se încep esamene.

Domnul invetitoriu alu acestei clase Iosifu Morariu încep a pune întrebări elevilor, iera responsurile acestor din cele 12 obiecte prescrise în instrucție adusera pre toti domnii participatori în uimire, și bucuria tuturor crescea din minut în minut ascultându la responsurile cele forte multiamitore. Pre la 4 ore se fini esamenul în clasă II-a, și purceserămu clasă I-a alu cărei invetitoriu este domnul Stefanu Tausu. Numerul elevilor într'acăsta clasa trecea preste 70. Responsurile elevilor celor miti infispaseră de nou nu numai în mine, ci în toti ascultatorii o suvenire nestersă și o bucurie de gradul supremu, credința acestea a fi numai o visione. Nu me mai potem miră din destul de curagiul și elocintă acestor copilasi. Esamenul se fini cu imnul Esculentiei Sele. Rev. domnul protopopu, corpul întregu alu oficierilor și toti domnii ascultatori plini de cea mai mare bucurie de fructele acestor măditie tenere, și pusera laudele cele mai mari pre capetele ambilor d. invetitori precum și pre ale scolarilor și declarându diligintă și procedură invetitorilor Iosifu Morariu și Stefanu Tausu de exemplara tuturor invetitorilor.

Nu întârziu a face atenti pre toti intelligentii români asupră opidului Feldioară și asupră barbatilor celor neobosiți de aci, căci într'adeveru pasii cei gigantici ai Feldioenilor, atât în cultura, cătu și înaintarea fondurilor merita tota laudă.

Dela unu omicu alu scărileloru rom. confessional

Multa Stimate Domnule Redactoru! Sunt convinsu, ca nu-mi veți refuza, spre a nu impărtasi și on. publicu român, onu semtiu de bucuria alu internului meu. —

Deci ve rogu sa ave-ti bunatate a dă locu, unei scurte descrieri alu acestui semtiu în colonele multu prețuitului diario alu „Telegrafului Român” spre a-mi potea incătu-va exprime bucuria cea mare ce o amu semtiu și o semtiesc, vediendu înaintarea și infloririle scărileloru nóstre, gr. or. și prin ele — și a tenerimei române. —

Se viu ad rem: In 2 Februarie a. c. s-au serbatu în comun'a gr. or. Tilisc'a hramul scărilei de acolo, — eu iubindu astu-feliu de festivități — nu mi-am crutat ostenel'a de a merge din comun'a Vale pâna la Tilisc'a. — Cându m'am apropiat de scăla din amintită comuna, nu numai eu, — care sciamu ca e o serbare scolastică frumoasă, — ci ori și ce omu care trecea pre lângă scăla, — trebuiea sa stea în locu privindu și cugetându ca ore ce va potea fi? de edificiul scărilei întregu este asiá de frumosu iluminat.

Inse numai cu privirea de afara, nu se potu indestul nimeni — ci toti din tóle părțile comunei alergara micu și mare pre osi'a scărilei voindu a asiste la insasi ferstvitate. Eu inca me grabi cu pasi repezi a intrá in sala, — care era menita spre serberea chramului și întrându nu me potui miră destul de frumosu, — cu care era decorata aceasta sala. —

Publicul, care era forte numerosu, acceptă cu nerabdare inceperea festivității, cându de odată vedea se desparte multimea în 2 părți de face locu și invetitorii cu elevii cei bine exercitati intrara în sala, — și si ocupara loculu destinat pentru decurgerea festivității. — Acum se incepe festivitatea catându-se tropariul chramului, — după aceea luă cu ventu invetitorulu Ioanu Neoci'a, — care într'o cuventare forte potrivita, desfăsuă pre largu însemnatatea acestei serbări, arătându cum erau mai înainte români de inapoiati din lips'a scărileloru și cum suntu astazi, avendo acelea. Mai departe aduce o viau multiamita acelor barbati demni, — cari au staruitu și contribuitu la edificarea acestor scoli pompöse, — după aceea se adresă cárta tenerime, și ii sfatuesce spre a dă multiamita și ascultare mai mariloru și bine-voitorilor lor. — În fine se adresă iéra-si cárta publicu, spre a dă toti, după poterile lor, ajutoriu la dezvoltarea și înaintarea tenerimei. — Dupa aceea urmara decla-

matiuni și cântari frumoase din partea elevilor, — cari puse pre fia-care asistenta în uimire, — încheierea se facu cu irmosula chramului și la despărțire, poteai sa cetești de pre fati'a fia-cărui; multiamita și bucuria, ce o semtiea fia-care în anim'a sea, — vediendu cătu este tenerimea de înaintata. —

Dee Dumnedieu, că în multe comune sa potem vedea aceea — ce s-au vediutu în comun'a Tilisc'a. —

Se traiti fratilor invetitorii! se traiti! staroiti numai și în venitoriu totu spre dezvoltarea și înaintarea tenerimei și bineloi comunu și fiți siguri — ca plat'a ve va fi mare.

Primiti Domnule Redactoru acestu semtiementu de bucuria alu internului meu, pre lângă care remânu alu dvōstre stimatori.

Ilie Hocota
Invetitoriu primario
in Vale.

Obiectele
încarse pentru loteria pentru terminarea bisericei din Dev'a.

(Urmare.)

33. Trei garnituri de perna lucrata de atia dua Carolin'a Maior, Poiu.

34. Doi galbeni in natura dn'a Mari'a Badila. Sabiu.

35. Cinci florini in harthia dn'a Mari'a Hanu'a. Sabiu.

36. Unu tragatoriu de clopotu lucratu cu lâna, metasa și margele. O mapa lucratu cu flori aplicate. Dsior'a An'a Bolog'a. Sabiu.

37. Unu cosouletiu cu fructe și flori lucratu cu margele și crepu. O tavita lucratu cu flori aplicate. Dr'a Aureli'a Ratiu. Lipova.

38. O sugareta de ambra și spuma de mare. Unu anel de aur cu mergeritari și perusele, dn'a Martha Oprea. Dev'a.

39. Unu album pentru fotografie. Dn'a Aureli'a Vladu nascota Baritiu. Orastia.

40. Unu portu sugară cu broderie. O sugareta de ambra și spuma de mare. Dn'a Maria Mauzka. Dev'a.

41. O perna brodata cu metasa, lâna și perle. Domnisiorele Mari'a și Sabin'a Ciucianu. Sabiu.

46. O punga de tabacu lucratu pre catifea, dr'a Emma Herbay. Dev'a.

43. O parechie papuci brodati. O parina brodata cu firu și metasa, dr'a Iesefin'a Lobontiu. Sabiu.

Rugămu pre tóte dómnele ce au generosa dispoziție de a ne tramite obiecte pentru loteria să ne facă cunoșcutu pâna la 15 Martiu numerul și natura obiectelor ce au intenție a dona. Spediri obiectelor se poate efectua pâna la finea lunei Martiu.

Presedint'a comitetului
Constantin'a de Dunc'a-Schiau,

Varietăți.

* * * Denumire. La tribunalulu reg. ung. din Sabiu este denumită de presedinte br. Fr. Filenbaum.

* * * În diurnalele unguresci din Clusiu cetimă un telegramu, după carele comitele supremu din Zarandu c. Haller se stramută în comitatul Crasnei și în loculu acestuia va urmă Hösler.

* * * Asie nu e nici bine nici frumosu. În „HrZtg” de Joi ne spune cine-va, că „Trompetă Carpatilor” face asemănare între literatură poporelor latine și a poporului germanu și astăcă cea latina către cea germană e tocmai că Oceanul fatia cu Marea-Ostica, și aprinsu apoi de mania dice, că cei mai puteni patrioti de ai lui Cesaru Boliacă nu au idea despre Oceanu și Marea de Ostu, . . . — și alte lucruri ordinare, pre cari că sa nu stricămu apetitola cétitorilor nu le reproducem. Dece nu cunoscem noii sabienii mările numite, din cauza că nu ne da mâna sa mergem fără diurne mai departe decât pâna la Cisnădie și Cisnădiua pre tempulu ciresielor, nu urmăză că sa nu le cunoscă și altii. — Amu dorit sa scim, că ce bine ascăpta cei ce scriu bazaconii că aceste înfoi nemtiesci dela densele? Ei, au murit Ritterii

din evulu medio, ddie sa-i ierte! și sa nu se mai umflă nimenea acum gândindu la ei!

Nr. 26/1873.

Escriere de concursu.

La ordinul maritolui Consistoriu archiepiscopal nr. 859. a. tr. pentru veduvită parochia Gridu, în districtul Fagarasului, se scrie concursu cu terminu pâna la 8 Martiu 1873.

Nomita parochia constă din 226 familii, cu 849 suflete; cu aceasta parochia suntu impreunate următoarele emolumente:

- câte 8 cupe bucate de familia;
- trei pamenturi de aratura a căte de o gală;
- o fenatia de 4 cara, folosita în totu anul de parochu;
- și usitatele venite stolare dela poporu.

Doritorii de a ocupa acesta parochia au să-si înainteze cererile lor, instruite conform Statutului organic, subscrisului scaunu protopopescu, pâna la terminul susu aretat.

Fagaras, 8 Februarie 1873.

Cu intelegera comitetului parochialu.

Scaunul protopopescu gr. or. alu tractului.

Petru Popescu, (1-3) protopopu.

Edictu.

Fir'a Albu din Selendu, soci'a legitima a lui Constantipu Căndeală totu din Selendu, de relegea gr. or. carea de uno anu au parasită pre sociolu seu, fără a se sci loculu astărei sele, se provoca prin acestă, că în terminu de uno anu dela datul de mai josu sa se presentădzie înaintea forului matrimoniale subserisul, pentru ca la din contra, procesulu matrimoniale intentat de susu numitul seu barbatu, se va otari și în absență sea.

Deagu, 2 Februarie 1873.

Forulu matrimoniale gr. or. alu tract.

Ternavei de Josu.

Daniilu de Tamasiu, adm. prot.

Nr. 16—1873.

Edictu.

Prin care Dumitru Petru Georgiu, carele de nouă ani au paresită pre soci'a sea Mari'a Bucuru Bischinu ambi din Gurariul scaunul Sabiuului, fără a se sci loculu astărei lui, se provoca, că în terminu de siése luni, și anumitul pâna în 15 Augustu a. c. cu atât'a mai multu sa se infatisizeze înaintea subserisului seaunu protopopescu, cu cătu la din contra procesulu divortiale intentat de susp'a lui, se va decide și în absență lui, conformu prescrierii canonice a bisericei ortodoxe resaritene.

Sabiu, 1 Februarie 1873.

Forulu matrimonialu gr. res. alu tractului pro- (1-3) topresbiteralu alu Sabiuului I.

Edictu.

Ana Paraschev'a Vulcu din Aciu scaonul Mercurei, carea cu necredintia a parasită pre legitimul ei barbatu Vasiliu Neagu totu de acolo, fără a se sci loculu ubicatiunei ei, se provoca, că în terminu de uno anu sa se prezinte înaintea subsemnatului foru matrimonialu, căci la din contra, procesulu matrimonialu asupra-i intentat se va per- tractă și în adsență ei. —

Mercurea în 25 Ianuarie 1873.

Forulu matrimonialu gr. or. alu tractului prot. „Mercurea.” Ioanu Droca

(3-3) Adm. prot.

Insciintiare.

Deschidiendu-se în 1 Martiu a. c. în institutulu reg. de mositu din Sabiu cursulu de instructiune pentru mosie, candidatelor de mositu de nationalitatea română și nemtiesca suntu provocate a se insinuă pâna la terminul indicat la subserisulu spre a fi primite în cursu.

Sabiu 1 Februarie 1873.

Dr. Lukacs Mikulicz Profesorul ord. de mositu. (4-4)